

Коротка хронологія історії держави і права України

VII ст. до н.е.

III ст. до н.е.

- Скіфська держава (Велика Скіфія)

III ст. до н.е.

IV ст. н.е., початок

- Скіфська держава (Мала Скіфія)

VII ст. до н.е.

- античні міста-держави у Північному Причорномор'ї

IV ст. н.е.

V ст. до н.е.

IV ст. н.е.

- Боспорське царство

VI-VIII ст.

- утворення державного об'єднання "Русь" або "Руська земля" з центром у Києві

VIII-IX ст.

- формування ранньофеодальної держави Київська Русь.

907, 911, 944, 971 рр.

- договори Русі з Візантією

988 р.

- введення Християнства як державної релігії в Київській Русі

XI ст., 10-30-ті рр.

- Руська правда Ярослава

XI ст., 50-70-ті рр.

- Руська правда Ярославичів

1113 р.

- Статути Володимира Мономаха

1119-1340 рр.

- Галицько-Волинське князівство

1339 р.

- надання магдебурзького права м. Сянку

1385 р.

- Кревська унія між Польщею і Великим князівством Литовським

1413 р.

- Городельська унія між Польщею і Великим князівством Литовським

1447 р.

- Привілей Казимира Ягайловича феодалам на володіння землями і селянами) Віленський привілей)

1468 р.

- Судебник Казимира IV (Ягелончика)

1529 р.

- Перший Литовський статут

1556 р.

- Утворення Запорозької Січі на о. Мала Хортиця Спорудження Вишневецьким оборонного замку

1557 р.

- "Устава на волоки"

1566 р.

- Другий Литовський статут

- 1569 р. - Люблінська унія між Польщею і Великим князівством Литовським. Утворення Речі Посполитої
- 1572 р. - утворення польським урядом першого загону реєстрового козацького війська
- 1588 р. - Третій Литовський статут
- 1596 р. - Берестейська церковна унія. Утворення української греко-католицької церкви
- 1648-1654 рр. - Національно-визвольна війна українського народу. Утворення української держави – Війська Запорозького (Гетьманщини)
- 1649 р. - Зборівський мирний договір
- 1651 р. - Білоцерківський договір
- 1564 р., 8 січня - Переяславська рада
- 1654 р., березень - “Березневі статті”
- 1658 р. - Гадяцький договір І. Виговського з Річчю Посполитою
- 1659 р. - Переяславські статті Ю. Хмельницького
- 1663-1722 рр. - Діяльність Малоросійського приказу
- 1665 р. - Московські статті І. Брюховецького
- 1669 р. - Глухівські статті Д. Многогрішного
- 1672 р. - Конотопські статті І. Самойловича
- 1687 р. - Коломацькі статті І. Мазепи
- 1709 р. - зруйнування Запорозької Січі царськими військами
- 1710 р. - “Пакти та конституції законів і вольностей Війська Запорозького”
- 1722-1727 рр. - діяльність “першої” Малоросійської колегії
- 1728 р. - “Рішучі пункти” Данила Апостола
- 1734 р. - будівництво Нової Січі
- 1734-1750 рр. - діяльність “Правління гетьманського уряду”
- 1734 р. - “Процес короткий наказний, виданий при резиденції Гетьманській”
- 1743 р. - “Права, за якими судиться малоросійський народ”
- 1750-1758 рр. - Суд і розправа в правах малоросійських”
- 1764 р. - “Книга Статут и прочие права малороссийские”

- 1764 р. - скасування царським урядом Гетьманства на Лівобережній Україні і утворення “другої” Малоросійської колегії
- 1767 р. - “Екстракт малоросійських прав”
- 1775 р. - ліквідація царизмом Запорозької Січі
- 1783 р. - Указ Катерини II про заборону переходити (повне закріпачення) селян у Лівобережній Україні
- XVIII ст., кінець - поширення загальноросійського адміністративного устрою на територію України
- 1807 р. - “Зібрання малоросійських прав”
- 1837-1841 рр. - реформа управління державними маєтками (реформа П. Кисельова)
- 1840-1842 рр. - поширення на Україну Зводу законів Російської імперії
- 1845 р. - Уложення про покарання кримінальні та виправні
- 1847-1848 рр. - запровадження “Інвентарних правил” на Правобережній Україні
- 1861 р. - ліквідація кріпосного права в Російській імперії. Селянська реформа
- 1863 р. - Валувський указ
- 1864 р. - Положення про земські установи. Земська реформа
- 1864 р. - Судові статuti. Судова реформа
- 1870 р. - Міське положення. Міська реформа
- 1876 р. - Емський указ
- 1881 р. - Положення про заходи з охорони державного порядку та громадського спокою
- 1889 р. - Закон про земських дільничних начальників
- 1903 р. - Кримінальне уложення
- 1904 р. - скасування тілесних покарань серед селян
- 1905 р. - революційний рух в Україні, утворення Рад робітничих депутатів. Маніфест Миколи II “Про вдосконалення державного ладу”
- 1906 р., квітень-липень - I Державна Дума
- 1907 р., лютий-червень - II Державна Дума

- 1907 р., листопад-
1912 р., червень - III Державна Дума
1910 р., 14 червня - Ухвалення II Державною Думою закону про виділення селян з общини
- 1911 р. - поширення земських установ на Правобережну Україну
- 1912 р., листопад-
1917 р., лютий - IV Державна Дума
1917 р.,
23-27 лютого - Лютнева революція в Петрограді
1917 р., 2 березня - зречення Миколи II з престолу
1917 р., 3-4 березня - утворення Центральної Ради
1917 р., березень-
квітень - утворення Рад робітничих, селянських та солдатських депутатів в Україні
1917 р., 6-8 квітня - Всеукраїнський національний з'їзд
1917 р., 10 червня - I Універсал Центральної Ради
1917 р., 15 червня - створення Генерального Секретаріату Центральної Ради
- 1917 р., 3 липня - II Універсал Центральної Ради
1917 р., 16 липня - Статут Генерального Секретаріату
1917 р., 4 серпня - затвердження Тимчасовим урядом (Петроград) "Тимчасової інструкції Генеральному Секретаріатові тимчасового Правительства на Україні"
- 1917 р., 7 липня - III Універсал Центральної Ради. Проголошення Української Народної Республіки (УНР) у складі федеративної Росії
- 1917 р., 25 листопада - закони про виключне право Центральної Ради видавати законодавчі акти УНР та про утримання Центральної Ради за державний кошт
- Закон про утворення Генерального суду УНР
- 1917 р., 2 грудня - Маніфест Раднаркому (Петроград) до українського народу з ультимативними вимогами до Центральної Ради
1917 р., 3 грудня - Відозва Генерального Секретаріату на ультиматум РНК
- 1917 р., 4 грудня

- 1917 р., 9 грудня - закони про державні кошти УНР, про Головну скарбницю та Державний банк України, про скасування Дворянського та Селянського банків та повернення зиску з цукрової монополії на користь УНР
- 1917 р., 11-12 грудня - I Всеукраїнський з'їзд Рад у Харкові, Проголошення України Республікою Рад робітничих, солдатських і селянських депутатів
- 1917 р., 17 грудня - утворення радянського уряду України – Народного Секретаріату
- 1917 р., 23 грудня - Закони Центральної Ради “Про умови обсадження і порядок обрання суддів Генерального та Апеляційних судів” та “Про упорядкування прокурорського нагляду на Україні”
- 1917 р., 25 грудня - постанова Народного секретаріату (Харків) про формування частин Червоної гвардії для боротьби проти Центральної Ради і Каледіна
- 1918 р., 3 січня - Закон Центральної Ради “Про утворення добровільного війська (армії)”
- 1918 р., 9 січня - IV Універсал Центральної Ради. Проголошення повної самостійності УНР. перейменування Генерального Секретаріату на Раду Народних Міністрів
- 1918 р., 9 січня - Закон Центральної Ради “Про національно-персональну автономію”
- 1918 р., 18 січня - Земельний закон, затверджений Центральною Радою
- 1918 р., 2 березня - Закон про громадянство УНР
- 1918 р., 6 березня - Закон про адміністративно-територіальний устрій УНР
- 1918 р., 29 квітня - Конституція УНР
- 1918 р., 29 квітня - державний переворот в Україні і перехід усієї повноти влади до П. Скоропадського, проголошеного на Всеукраїнському хліборобському з'їзді Гетьманом.
“Трамота до всього українського народу” і
“Закони про тимчасовий державний устрій України”
- 1918 р., 27 травня - Закон “Про право на врожай 1918 р. на території Української Держави”

1918 р., 21 червня	- затвердження Гетьманом закону “Про організацію судово-військових установ та їх компетенцію”.
1918 р., 1 липня	- затвердження Гетьманом закону про українське громадянство
1918 р., 8 липня	- Закон “Про Державний Сенат”
1918 р., 8 липня	- Тимчасовий закон “Про заходи боротьби з розладнанням сільського господарства”
1918 р., 15 липня	- затвердження Гетьманом закону “Про передачу хліба врожаю 1918 р. в розпорядження держави”
1918 р., 24 липня	- затвердження Гетьманом законів про загальну військову повинність, про кримінальну відповідальність за перевищення максимально встановлених цін та за спекуляцію, про порядок призначення осіб на урядову службу
1918 р., 1 серпня	- тимчасовий Закон про верховне управління Державою на випадок смерті, тяжкої хвороби й перебування поза межами Держави ясновельможного Пана Гетьмана всієї України
1918 р., 2 жовтня	- затвердження Гетьманом тимчасового Закону про утворення міських дум і проведення виборів гласних цих дум
1918 р., 16 жовтня	- універсал Гетьмана про відновлення козацтва
1918 р., 18 жовтня	- створення української Національної Ради у Львові
1918 р., 9 листопада	- утворення УНРадою виконавчого органу влади – Державного секретаріату
1918 р., 13 листопада	- тимчасовий Основний Закон про державну самостійність українських земель колишньої Австро-Угорської монархії, ухвалений УНРадою
1918 р., 13 листопада	- Закон УНРади про обов’язкову військову службу громадян ЗУНР
1918 р., 13-14 листопада	- утворення Директорії УНР
1918 р., 16 листопада	- тимчасовий Закон “Про адміністрацію Західноукраїнської Народної Республіки”
1918 р., 3 грудня	- Декрет Тимчасового робітничо-селянського уряду України “Про організацію Всеукраїнської надзвичайної комісії”

1918 р., 14 грудня	- передвступний договір між УНРадою ЗУНР і Директорією УНР про об'єднання
1918 р., 14 грудня	- зречення Гетьманом П. Скоропадським влади
1918 р., 26 грудня	- Декларація Директорії УНР
1919 р., 11 січня	- Декрет Тимчасового робітничо-селянського уряду України "Про порядок націоналізації підприємств"
1919 р., 22 січня	- проголошення Акта возз'єднання УНР і ЗУНР у єдину соборну Україну
1919 р., 23-28 січня	- Конгрес трудового народу
1919 р., 20 лютого	- "Тимчасове положення про народні суди і революційні трибунали УСРР"
1919 р., 6-10 березня	- III Всеукраїнський З'їзд Рад. Затвердження незалежності УСРР. Прийняття Конституції УСРР
1919 р., 12 квітня	- Декрет РНК про хлібну розкладку
1919 р., 1 червня	- Декрет Всеросійського ЦВК про військовий союз радянських республік Росії, України, Латвії, Литви, Білорусі для боротьби проти імперіалістів
1920 р., 27 січня	- ухвалення Всеукрревкомом постанови про дію на території України декретів РСФРР
1920 р., 5 лютого	- прийняття Всеукрревкомом закону про землю
1920 р., 9 травня	- Закон ВУЦВК про утворення комнезамів
1920 р., 4 серпня	- введення в дію на території УСРР "Керівничих начал з кримінального права РСФРР"
1920 р., 12 листопада	- ухвалення законів "Про тимчасове верховне управління та порядок законодавства в УНР", "Про Державну Народну Раду УНР"
1920 р., 28 грудня	- Союзний робітничо-селянський договір між РСФРР і УСРР
1921 р., 27 березня	- Постанова ВУЦВК "Про заміну продовольчої розкладки натуральним податком"
1922 р., 28 червня	- Положення про прокурорський нагляд
1922 р., 2 жовтня	- Положення про адвокатуру
1922 р., 16 грудня	- Положення про судовий устрій УСРР
1922 р., 30 грудня	- I з'їзд Рад СРСР. Утворення Союзу РСР

- 1922-1929 рр. - перша кодифікація радянського законодавства. Кодекси УСРР: земельний, кримінальний, кримінально-процесуальний, цивільний, про працю, про народну освіту (1922), цивільний процесуальний (1924), виправно-трудоий (1925), про сім'ю, опіку, шлюб і акти громадянського стану (1926), адміністративний, кримінальний, кримінально-процесуальний (1927), цивільний процесуальний (1929)
- 1923 р., 1 серпня - Постанова ВУЦВК і РНК УСРР "Про заходи забезпечення рівноправності мов і про допомогу розвитку української мови"
- 1924 р., 23 лютого - Положення про товарні біржі
- 1924 р., 13 серпня - Положення про Державне Політичне Керування (ДПК) УСРР
- 1924 р., 12 жовтня - постанова ВУЦВК "Про утворення Автономної Молдавської СРР"
- 1924 р., 31 січня - затвердження II з'їздом Рад СРСР Основного Закону (Конституції) СРСР
- 1929 р., 7-15 травня - XI Всеукраїнський з'їзд Рад. Прийняття Конституції УСРР
- 1930 р., 5 січня - Постанова ЦК ВКП (б) «Про темпи колективізації і заходи допомоги колгоспному будівництву»
- 1932 р., 9 лютого - Постанова ВУЦВК про перехід на триступеневу адміністративно-територіальну систему управління: район – область – центр
- 1932 р., 7 серпня - Закон СРСР "Про охорону майна державних підприємств, колгоспів та кооперації і зміцнення суспільної (соціалістичної) власності"
- 1933 р., 17 грудня - Положення про Прокуратуру Союзу РСР
- 1934 р., 16 липня - Постанова ЦВК СРСР "Про утворення загальносоюзного народного комісаріату внутрішніх справ"
- 1934 р., 5 листопада - Постанова ЦВК і РНК СРСР "Про Особливу нараду при НКВС СРСР"
- 1934 р., 1 грудня - Постанова Президії ЦВК СРСР "Про виключний порядок судочинства у справах про терористичні акти"

1936 р., 5 грудня	- Конституція СРСР, затверджена VIII Всесоюзним з'їздом Рад
1937 р., 30 січня	- Конституція УРСР, затверджена Надзвичайним XIV Всеукраїнським з'їздом Рад
1938 р., 16 серпня	- Закон СРСР "Про судоустрій СРСР, союзних і автономних республік"
1938 р., 20 грудня	- Постанова РНК СРСР "Про введення трудових книжок".
1939 р., 23 серпня	- Договір про ненапад між Німеччиною і Радянським Союзом
1939 р., 1 вересня	- початок Другої світової війни
1939 р., 27 жовтня	- прийняття Народними Зборами Західної України Декларацій про встановлення радянської влади в Західній Україні та про прийняття Західної України до складу СРСР і включення її до складу УРСР
1939 р., 1 листопада	- Закон СРСР про включення Західної України до складу СРСР і возз'єднання її з УРСР
1940 р., 2 серпня	- Закон СРСР "Про включення північної частини Буковини і Хотинського, Акерманського та Ізмайльського повітів Бессарабії в склад УРСР"
1941 р., 22 червня	- початок Великої Вітчизняної війни. Указ Президії Верховної Ради СРСР "Про военний стан"
1941 р., 30 червня	- утворення Державного Комітету Оборони СРСР (ДКО).
1942 р., 20 червня	- утворення Українського республіканського штабу партизанського руху
1942 р., 14 жовтня	- утворення ОУН Української повстанської армії (УПА).
1944 р., 4 березня	- Закон УРСР "Про утворення союзно-республіканського наркомату закордонних справ УРСР"
1945 р., 27 квітня	- включення Української РСР в число первісних членів ООН
1945 р., 29 червня	- Договір між СРСР і Чехословацькою Республікою про возз'єднання Закарпатської України з УРСР
1945 р., 4 вересня	- скасування ДКО

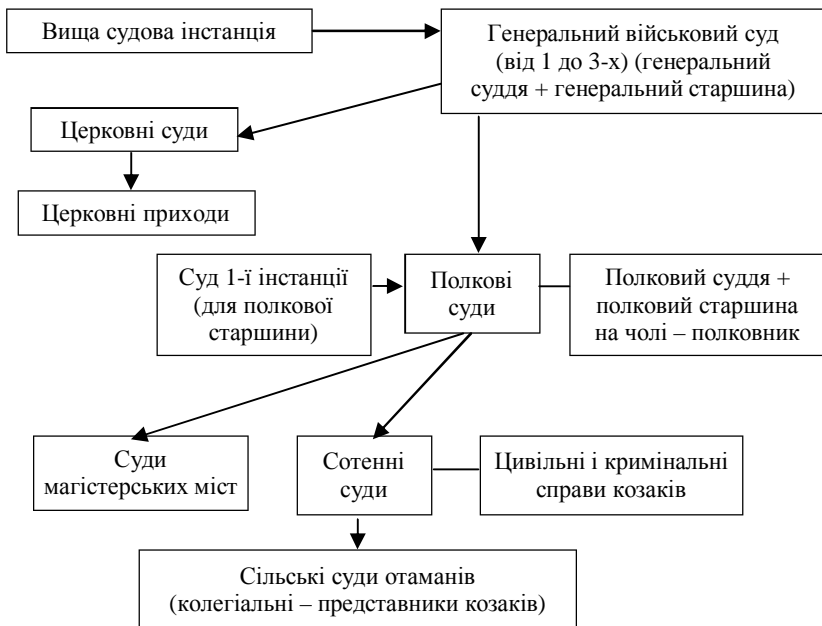
1946 р., 19 березня	- перетворення РНК УРСР на Раду Міністрів УРСР
1947 р., 26 травня	- Указ Президії Верховної Ради СРСР “Про скасування смертної кари”
1950 р., 12 січня	- Указ Президії Верховної Ради СРСР “Про застосування смертної кари до зрадників Батьківщини, шпигунів, підричників-диверсантів”
1954 р., 26 квітня	- Закон СРСР “Про передачу Кримської області із складу РСФСР до складу УРСР”
1955 р., 24 травня	- Положення про прокурорський нагляд в СРСР
1956 р., 30 червня	- Постанова ЦК КПРС “Про подолання культу особи та його наслідків”
1956 р., 14 липня	- Закон СРСР “Про державні пенсії”
1957 р., 11 лютого	- Закон СРСР “Про віднесення до відання союзних республік розв’язання питань обласного, крайового адміністративно-територіального устрою”
1960 р., 30 червня	- Закон УРСР про судоустрій
1960-1980 роки	- друга кодифікація радянського законодавства. Кодекси УРСР; кримінальний, кримінально-процесуальний (1960), цивільний, цивільно-процесуальний (1963), про шлюб та сім’ю (1969), земельний, ви-правно-трудоий (1970), про працю (1971), водний (1972), про надра (1976), лісовий (1979), житловий (1983), про адміністративні правопорушення (1984)
1977 р., 7 жовтня	- Конституція СРСР
1978 р., 20 квітня	- прийняття позачерговою VII сесією Верховної Ради УРСР Конституції УРСР
1987 р., 30 червня	- Закон СРСР про державне підприємство
1989 р., 20 червня	- Закон СРСР “Про статус суддів в СРСР”
1989 р., 28 жовтня	- Закон УРСР “Про мови в Українській РСР”
1989 р., 13 листопада	- Основи законодавства Союзу РСР і союзних республік про судоустрій
1990 р., 15 березня	- обрання М.С. Горбачова Президентом СРСР
1990 р., 26 квітня	- Закон СРСР “Про розмежування повноважень між СРСР і суб’єктами федерації”

1990 р., 16 липня	- Декларація про державний суверенітет України
1990 р., 3 серпня	- Закон УРСР “Про економічну самостійність УРСР”
1990 р., 20 грудня	- Закон УРСР “Про міліцію”
1991 р., 7 лютого	- Закони УРСР “Про власність”, “Про підприємництво”
1991 р., 12 лютого	- Постанова Верховної Ради УРСР про відновлення Кримської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки
1991 р., 24 серпня	- проголошення Верховною Радою УРСР Акта незалежності України
1991 р., 12 вересня	- Закон України “Про правонаступництво України”
1991 р., 8 жовтня	- Закон України “Про громадянство України”
1991 р., 5 листопада	- Закон України “Про прокуратуру”
1991 р., 1 грудня	- референдум про незалежність України. Обрання Президентом України Л.М. Кравчука
1991 р., 6 грудня	- Закони України “Про оборону України”, “Про Збройні Сили України”
1991 р., 10 грудня	- ратифікація Верховною Радою України угоди про створення Співдружності Незалежних Держав (СНД)
1992 р., 28 квітня	- прийняття Верховною Радою України Концепції судово-правової реформи
1992 р., 3 червня	- Закон України “Про Конституційний Суд України”
1992 р., 19 червня	- Закон України “Про приватизацію державного житлового фонду”
1992 р., 25 червня	- Закон України “Про національні меншини в Україні”
1992 р., 17 листопада	- Закон України “Про статус народного депутата України”
1992 р., 15 грудня	- Закон України “Про статус суддів”
1994 р., 21 січня	- Лісовий кодекс України
1994 р., 27 березня	- Вибори до Верховної Ради України II скликання
1994 р., 10 липня	- Президентом України обраний Л.Д. Кучма
1994 р., 27 липня	- Кодекс України про надра
1995 р., 6 червня	- Водний кодекс України

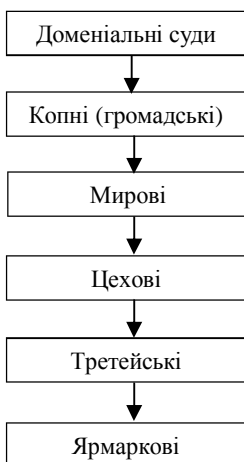
1995 р., 8 червня	- Конституційний договір між Президентом та Верховною Радою України
1996 р., 28 червня	- прийняття Верховною Радою Конституції України
1996 р., 16 жовтня	- Закон України “Про Конституційний Суд України”
1997 р., 21 травня	- Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні”
1998 р., 29 березня	- Вибори до Верховної Ради в Україні III скликання
1999 р., 9 квітня	- Закон України “Про місцеві державні адміністрації”
1999 р., 20 травня	- Закон України “Про Національний банк України”
1999 р., 14 листопада	- Л.Д. Кучма повторно обраний Президентом України
2000 р., 16 березня	- Закон України “Про правовий режим надзвичайного стану”
2000 р., 19 жовтня	- Закон України “Про державну підтримку малого підприємництва”
2000 р., 7 грудня	- Закон України “Про банки і банківську діяльність”
2001 р., 18 січня	- Закон України “Про громадянство України”
2001 р., 5 квітня	- Закон України “Про політичні партії в Україні”
2001 р., 5 квітня	- Кримінальний кодекс України
2001 р., 21 червня	- “Мала” судова реформа. Прийняття Верховною Радою України «пакета» законодавчих актів про внесення змін до дванадцяти законодавчих актів, які регулюють діяльність судових органів, визначають їх повноваження, а також повноваження правоохоронних органів
2001 р., 21 червня	- Бюджетний кодекс України
2001 р., 25 жовтня	- Земельний кодекс України
2002 р., 10 січня	- Сімейний кодекс України
2002 р., 17 січня	- Закон України “Про вищу освіту”
2002 р., 7 лютого	- Закон України “Про судоустрій України”. Поглиблення судової реформи
2002 р., 31 березня	- Вибори до Верховної Ради України IV скликання

2002 р., 11 липня	- Митний кодекс України
2003 р., 16 січня	- Цивільний кодекс України
2003 р., 16 січня	- Господарський кодекс України

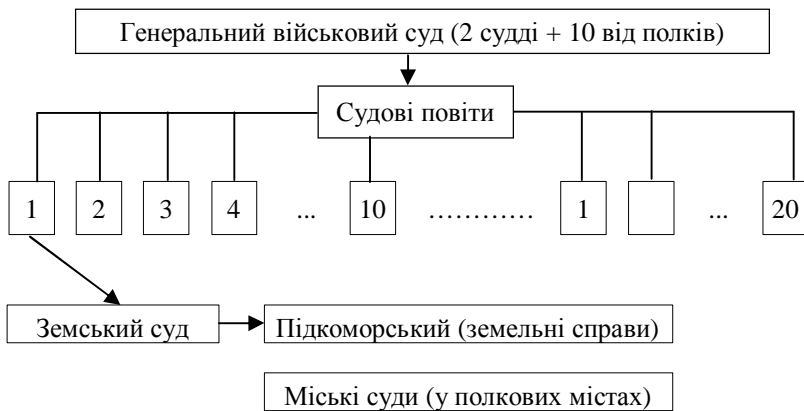
Судова система України періоду Гетьманщини

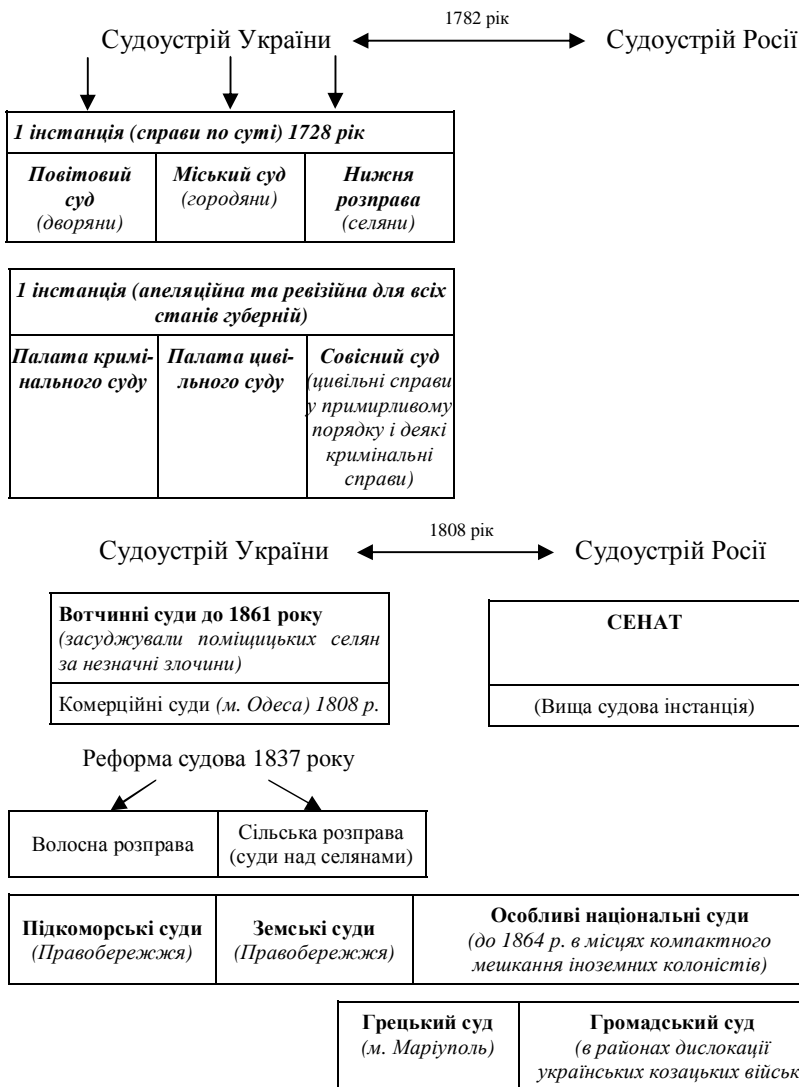
Судова система за реформи 1730 року

Судова система за реформи 1760-1763 рр.

Судоустрій в Україні на початку XIX століття

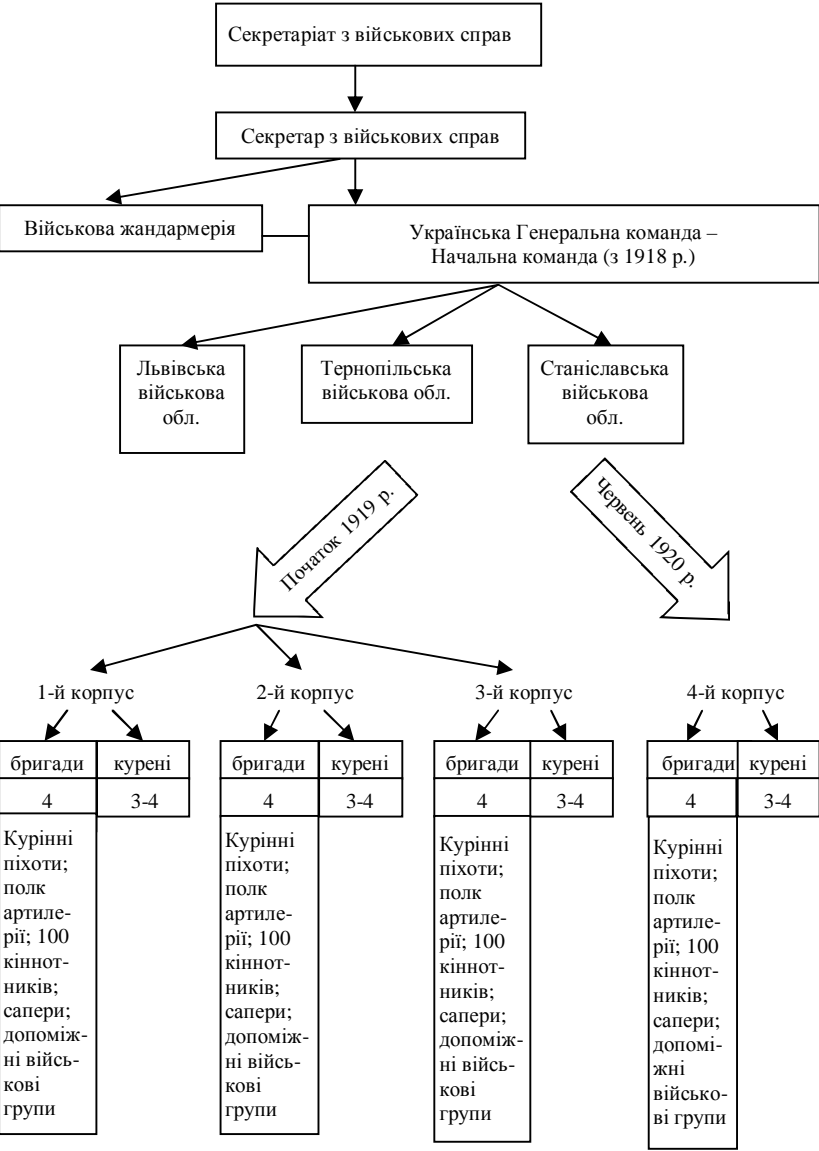
* 1828-1829 рр. – переведення судочинства на російську мову.

* Судді в Україні призначалися, а в Росії обиралися.

* Українська судова система розвивалася разом з російською як її частина.

Структура УГА
(Українська Галицька армія)

Порівняльна таблиця “судова реформа 1864 року”

Порівнювальні положення	Феодальні риси	Буржуазні риси
1. Здійснення та характер реформи	Здійснювалась повільно частково, з суттєвими змінами реакційного характеру	Була послідовною та найдемократичнішою
2. Залежність від адміністрації		Суд відокремлювався від адміністрації
3. Судова система	Нечітка судова система(вотчинні суди не були пов'язані з загальною суд системою)	Створення позастанових установ 2 типів – загальних та мирових судів
4. Призначення судових органів	Майновий ценз	Виборність судових органів
5. Становище громадян у суді	Залишались окремі суди для духовенства, військових	Рівність усіх перед судом
	Змагальність була не в усіх регіонах	Наявність змагальності
6. Права сторін		Обвинувачений отримав право на захист адвоката
		Участь сторін у процесі, присутність преси
7. Створення суду присяжних	Не могли бути присяжними наймані працівники, народні вчителі; і лише рос. піддані	Присяжні обирались з усіх станів
	В суді не брали участі особи, які не знали російську мову	Участь суспільства у правосудді
8. Обрання суду присяжних	У доборі присяжних вирішальну роль відігравали лідери дворянства, представники судів	Існував певний порядок добору присяжних
9. Діяльність суду присяжних	Обмеженість суду	Незалежність, усність і гласність процесу
10. Робота судових палат	Цар призначав голову та членів судових палат Участь губерньського та повітового лідера дворянства, міського голови, волосного старшини у судових палатах.	3 судові палати, як апеляційні інстанції для кримінальних справ
		Основна роль в суді належала колегії з коронними суддями
11. Прокурорський нагляд та адвокатура		Створення адвокатури
		Прокуратура керувала слідством, підтримувала обвинувачення в суді, стежила за виконанням вироків